

1 Melyek az intézkedések különböző típusai?

A biztosítási intézkedések különböző típusai közé tartozik a biztosítási célú és a bírósági lefoglalás, valamint a megelőzési célból történő lefoglalás. A biztosítási intézkedések a bíróság által az adós vagyona tekintetében elrendelt eljárási jellegű zárolási és megőrzési intézkedések, amelyek célja annak megelőzése, hogy az ellenérdekű fél megsemmisítse vagy elidegenítse, illetve csökkentse az érintett vagyontárgyakat.

A biztosítási célú lefoglalás az adós fellelhető vagyonának zárolása annak érdekében, hogy vissza lehessen szerezni azokat, ha a bíróság a hitelező javára végrehajtható végzést bocsátott ki. A polgári perrendtartás egy sor különös rendelkezést tartalmaz a polgári célú hajók biztosítási célú lefoglalásának végrehajtására irányuló eljárást illetően.

A bírósági lefoglalás a vagyontárgyak olyan zárolása, amely az lefoglalást foganatosító tisztviselőnek megőrzésre történő átadásukkal valósul meg.

A bírósági lefoglalás minden olyan esetben alkalmazható, ha a tulajdonnal vagy más elsődleges dologi joggal, vagyontárgyak tulajdonjogával, illetve közös tulajdon használatával vagy kezelésével kapcsolatos eljárás indul, amennyiben a bíróság hatáskörrel rendelkezik valamely vagyontárgy bírósági lefoglalásának jóváhagyására.

A megelőzési célból történő lefoglalás alkalmazható pénzre, értékpapírra és más olyan fellelhető immateriális ingó vagyontárgyra, amellyel harmadik fél az adósnak tartozik.

A végrehajtható foglalás a közvetett végrehajtás olyan formája, amelynek keretében pénz, értékpapír vagy más fellelhető immateriális ingó vagyontárgy behajtására kerül sor.

Az elsőfokú bíróság egyes ítéletei jogszabály alapján ideiglenesen végrehajthatók, ha a szülői felügyeleti jogok gyakorlásának, a kiskorúval való személyes kapcsolattartáshoz való jog és a kiskorú tartózkodási helyének; díjazás, munkanélküli ellátás; munkahelyi balesetért járó kártérítés; életjáradék, tartási kötelezettség; gyermektartás és nyugdíj; halál, testi sérülés vagy egészségkárosodás miatt járó kártérítés; azonnali helyreállítás; lefoglalás, lefoglalás megszüntetése vagy leltárba vétel; birtoklással kapcsolatos követelések megállapítására irányulnak, vagy a felperes követelésének alperes általi elismerésén alapulnak stb. Ezek az ítéletek ideiglenesen végrehajthatók.

A bíróság engedélyezheti vagyontárgyakat érintő ítéletek ideiglenes végrehajtását.

Ami a bizonyíték rendelkezésre bocsátását illeti, bármely személy, akinek érdeke fűződik valamely személy tanúvallomásának, szakvéleménynek vagy bizonyos vagyontárgyak állapotának sürgős megállapításához vagy beadvány, tény vagy jog elismeréséhez, a tárgyalás előtt és annak folyamán is kérheti az ilyen bizonyíték kezelését.

2 Milyen feltételekkel hozhatók ilyen intézkedések?

2.1 Az eljárás

Ami a biztosítási célú lefoglalást és lefoglalást illeti, az adós fellelhető vagyonának vagy pénzüsszegek zárolásának elismeréséhez határozatot kell hozni. Végzést kizárólag az ügy vonatkozásában hatáskörrel rendelkező elsőfokú bíróság (bírósági lefoglalás, megelőzési célból történő lefoglalás) vagy az ügyet elbíró elsőfokú bíróság, illetve az a bíróság hozhat, amelynek illetékességi területén a vagyontárgy található (bírósági lefoglalás). Ilyen különös eljárásokban ügyvéd igénybevétele nem kötelező. A megelőzési célból történő lefoglalásra és a biztosítási célú lefoglalásra vonatkozó határozatokat bírósági végrehajtó hajthatja végre. Az lefoglalást foganatosító tisztviselő az összes dokumentumot előkészítheti megőrzésre és kezelésre, átveheti az összes bevételt és esedékes összeget, és kiegyenlítheti az aktuális tartozásokat és a végrehajtható végzéssel megállapított tartozásokat. Előrelátható költségnek kizárólag a bírósági illeték minősül, amely a bírósági illetékről szóló, 2013. június 26-i 80. sz. sürgősségi kormányrendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint a biztosítási intézkedésekhez kapcsolódó követelések esetében 100 RON, míg a hajók és légi járművek lefoglalásával kapcsolatos követelések esetében 1 000 RON. A hitelező adott esetben a bíróság által meghatározott mértékű pénzügyi biztosítékot köteles rendelkezésre bocsátani.

Amennyiben a hitelező követelése nincs írásban rögzítve, a biztosíték mértékét a jogszabály a követelt érték felében határozza meg.

A végrehajtható foglalást a hitelező kérelmére az a bírósági végrehajtó, akinek hivatala az adós vagy a foglalással érintett harmadik fél lakóhelye szerint illetékes fellebbviteli bíróság illetékességi területén található, vagy bankszámlák esetében az adós lakóhelye/székhelye, illetve a hitelintézet központjának helye/telephelye szerint illetékes bírósági végrehajtó foganatosítja.

Ami az ideiglenes végrehajtást illeti, a kérelmet a bíróságnál írásban vagy szóban, a tárgyalás berekesztéséig lehet előterjeszteni. A bíróság lehetővé teheti a vagyontárgyakra vonatkozó meghagyások ideiglenes végrehajtását, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az intézkedés a nyilvánvaló jogalapra vagy az adós fizetése képtelen helyzetére tekintettel szükséges, és ha álláspontja szerint e végzés azonnali végrehajtásának elmaradása nyilvánvalóan káros a hitelező számára. Ezekben az esetekben a bíróság a hitelezőt pénzügyi biztosíték rendelkezésre bocsátására kötelezheti.

Ami a bizonyíték rendelkezésre bocsátását illeti, a kérelmet a tárgyalást megelőzően a tanú lakóhelye vagy a megállapítás tárgyának fekvési helye szerint illetékes körzeti bírósághoz, a tárgyalás során pedig az ügyet első fokon tárgyaló bírósághoz kell benyújtani. A fél kérelme rögzíti a bizonyítékokat és a bizonyítani kívánt tényeket, valamint a bizonyíték rendelkezésre bocsátása szükségességének indokát vagy az ellenérdekű fél hozzájárulását.

2.2 A főbb feltételek

Biztosítási célú lefoglalás és lefoglalás esetén az ügynek folyamatban kell lennie. Bírósági lefoglalás esetén akkor is hozható végzés, ha nincs folyamatban levő ügy. A végrehajtható végzéssel nem rendelkező hitelező akkor kérheti a biztosítási célú lefoglalás vagy lefoglalás végrehajtását, ha bizonyítja, hogy keresetét terjesztett elő.

Sürgős esetekben a hajó biztosítási célú lefoglalására irányuló kérelmet az ügy érdemében történő keresetindítást megelőzően is be lehet nyújtani.

A bíróság a bírósági lefoglalásra vagy megelőzési célból történő lefoglalásra irányuló kérelemnek helyt adhat, ha ez az intézkedés szükséges az adott jog megőrzéséhez, és a tulajdonjogra vagy más elsődleges dologi jogra, a vagyontárgyak birtoklására vagy a közös tulajdon használatára, illetve kezelésére tekintettel eljárás van folyamatban.

Akkor is, ha az adós által mentesülése érdekében felajánlott vagyontárgyat illetően nincs folyamatban érdemi eljárás, a bírósági lefoglalás jóváhagyható az olyan vagyontárgy lefoglalása érdekében, amelynek tulajdonos általi eltávolításától, megsemmisítésétől vagy módosításától az érintett fél alapos okkal tarthat; a hitelező biztosítékát képező ingó vagyontárgyak esetében akkor is, ha a hitelező bejelenti adósnak fizetése képtelenségét, vagy ha a hitelező okkal gyanakszik arra, hogy az adós el fogja kerülni a végrehajtást, illetve ha a vagyontárgyak eltüntetésétől vagy károsodásától fél.

A bíróság a biztosítási célú lefoglalásra/megelőzési célból történő lefoglalásra irányuló kérelemmel kapcsolatos határozatot tanácsban eljárva, a felek beidézése nélkül, sürgősen hozza meg olyan végrehajtható megállapítás alapján, amely adott esetben rögzíti a biztosíték mértékét és megfizetésének határidejét. A bírósági lefoglalás iránti kérelmet a bíróság sürgős ügyként kezeli, és a feleket beidézi. Amennyiben a bíróság a kérelemnek helyt ad, a kérelmezőt biztosíték adására kötelezheti, amely ingatlanok esetében az ingatlan-nyilvántartásban szerepel.

A kérelem sürgősségét illetően nincs követelmény, azonban a hitelező bizonyíthatja, hogy biztosítási célú lefoglalás és megelőzési célból történő lefoglalás esetén, még ha a követelés nem esedékes is, a végzés végrehajtására nem kerül sor az érintett vagyontárgy adós általi eltüntetése vagy megsemmisítése miatt.

A *végrehajtható foglalásról* a bíróság a felek beidézése nélkül, a végrehajtást elismerő megállapítással határoz az ezzel együtt harmadik személynek is megküldendő, a végrehajtható végzésről szóló értesítéssel. Az adóst szintén tájékoztatják a végzésről. A bíróság lefoglalást elrendelő végzésében tájékoztatja a – lefoglalással érintetté váló – harmadik személyt, hogy nem bocsáthatja az adós rendelkezésére az utóbbinak jelenleg vagy a jövőben járó pénzüsségeket, illetve ingó tárgyakat, és rögzíti, hogy azok foglalás tárgyát képezik egészen addig, amíg erre a kötelezettség végrehajtása céljából szükség van.

Ami a bizonyíték rendelkezésre bocsátását illeti, az a követelmény, hogy **fenn kell állnia a bizonyíték valószínű eltűnése vagy jövőbeni kezelése nehézsége veszélyének. Az ellenérdekű fél hozzájárulása esetén a kérelem sürgősség hiányában is előterjeszhető. A bíróság beidézi a feleket, és a kérelem másolatát kézbesíti az ellenérdekű félnek. A bíróság a kérelmet tanácsban, következtetéssel bírálja el. Késedelem veszélye esetén a bíróság a kérelemnek a felek beidézése nélkül helyt adhat.**

3 Az ilyen intézkedések tárgya és jellege

3.1 Milyen típusú vagyontárgyakat érinthetnek az ilyen intézkedések?

A bankszámlák, immateriális javak, értékpapírok stb. megelőzési célból történő lefoglalás tárgyát képezhetik.

Az ingó tárgyi eszközök, lajstromozott közlekedési eszközök, ingatlanok stb. biztosítási célú lefoglalás tárgyát képezhetik.

Az ingatlanok, ingó vagyontárgyak stb. bírósági lefoglalás tárgyát képezhetik.

A pénz, értékpapír vagy más immateriális ingó vagyontárgy végrehajtható foglalás tárgyát képezheti.

3.2 Milyen hatásokkal járnak az ilyen intézkedések?

Ami a biztosítási célú lefoglalást és lefoglalást illeti, az elkobzott vagyontárgyak kizárólag azt követően szerezhetők vissza, hogy a bíróság a hitelező javára végrehajtható végzést bocsátott ki.

A hajók biztosítási célú lefoglalására vonatkozó végzést az azon kikötő kapitánysága általi visszatartás útján foganatosítják, amelyben a hajó található.

Ebben az esetben a kikötői kapitányság nem adja ki a kért hajózási dokumentumokat, és nem engedélyezi a hajónak, hogy elhagyja a kikötőt.

A bíróság kizárólag akkor szab ki bírságot, ha a felperes rosszhiszeműen az alperes számára sérelmes biztosítási intézkedés elrendelését éri el. Az alperessel/adóssal szemben büntetőjogi pénzbírság szabható ki, amennyiben nem tartja be a bíróság ítéleteit.

Amennyiben az adós megfelelő biztosítékot bocsát rendelkezésre, a bíróság az adós kérelmére hatályon kívül helyezheti a biztosítási célú lefoglalást elrendelő végzést. A vagyontárgyak feloldására vonatkozó kérelmet a bíróság tanácsban eljárva, a feleket rövid határidővel beidézve, sürgősséggel bírálja el. Hasonlóképpen, ha a biztosítási intézkedés iránti kérelem alapját képező fő kérelmet visszavonták, elutasították, vagy az egy jogerős ítélet miatt meghaladottá vált, illetve ha a kérelmet előterjesztő személy felhagyott kérelmével, az adós kérheti a vagyontárgyak feloldását az intézkedést elrendelő bíróságtól. A bíróság a felek beidézése nélkül a kérelemről jogerős ítéletet hoz.

Ami a végrehajtható foglalást illeti, a foglalás tárgyát képező összes pénzeszköz és vagyontárgy zárolás alatt áll attól a naptól kezdve, hogy a foglalással érintett harmadik félnek megküldték a foglalási végzést. A zárolástól a végrehajtható végzésben rögzített kötelezettségek teljes körű teljesítéséig a foglalással érintett harmadik fél nem teljesíthet kifizetést, és nem végezhet olyan műveletet, amely valószínűsíthetően csökkenti a zárolt vagyontárgyak állományát. Amennyiben a foglalással érintett követelést jelző vagy más dologi jogi biztosíték biztosítja, a foglalást igénylő hitelező kérheti, hogy a foglalást az ingatlan-nyilvántartás vagy más közhiteles nyilvántartás rögzítse.

3.3 Meddig érvényesek ezek az intézkedések?

Ami a biztosítási célú lefoglalást és lefoglalást illeti, a bíróság által kibocsátott végzésekben szereplő időszakot nem fedő határidőkről a bíróság határozatot hozhat (például a hitelezőnek a vagyontárgyak feloldásának terhe mellett biztosíték rendelkezésre bocsátására rendelkezésre álló határidő).

Az intézkedés a vagyontárgyak feloldására irányuló kérelem elutasítása, meghaladottá válása vagy hatályon kívül helyezése esetén e kérelem elbírálásáig, a kérelemnek történő helyt adás esetén pedig az ítélet végrehajtásáig vagy megfelelő biztosíték az adós általi rendelkezésre bocsátásáig érvényes.

A fellebbezést mindig a felek beidézését követően bírálják el.

Ami a végrehajtható foglalást illeti, a foglalás tárgyát képező összes pénzeszköz és vagyontárgy zárolás alatt áll attól a naptól kezdve, hogy a foglalással érintett harmadik félnek megküldték a foglalási végzést. A zárolástól a végrehajtható végzésben rögzített kötelezettségek teljes körű – a végrehajtás foglalás révén történt felfüggesztésének időszakára is kiterjedő – teljesítéséig a foglalással érintett harmadik fél nem teljesíthet kifizetést, és nem végezhet olyan műveletet, amely valószínűsíthetően csökkenti a zárolt vagyontárgyak állományát, hacsak a jogszabályok eltérően nem rendelkeznek.

A foglalással érintett harmadik személynek nyilvántartásba kell vennie a pénzüsszeget, vagy fel kell oldania az immateriális ingó vagyontárgyakat a foglalásról szóló értesítést vagy a jövőben járó összegek esedékességének napját követő öt napon belül. A bírósági végrehajtó feloldja vagy kiosztja a nyilvántartásba vett pénzüsszeget.

Amennyiben a foglalással érintett harmadik fél nem képes eleget tenni kötelezettségeinek, a hitelező, az adós vagy a bírósági végrehajtó értesítheti a végrehajtást elrendelő bíróságot a foglalás jóváhagyása érdekében. Amennyiben a kezelt bizonyíték azt mutatja, hogy a foglalással érintett harmadik fél az adósnak pénzzel tartozik, a bíróság határozatot hoz a lefoglalás jóváhagyásáról, amellyel kötelezi a foglalással érintett harmadik felet arra, hogy fizesse meg a hitelezőnek az adósnak járó összeget, vagy ennek hiányában megszünteti a lefoglalást. Ha a bíróság a foglalást olyan immateriális ingó vagyontárgyakon foganatosítja, amelyek a végrehajtás napján a foglalással érintett harmadik fél birtokában vannak, a bíróság dönt azok értékesítéséről.

Ami a bizonyíték rendelkezésre bocsátását illeti, **az előterjesztett bizonyítékot a bíróság az ügy elbírálása során az elfogadhatóság és a bizonyító erő szempontjából vizsgálja meg. A rendelkezésre bocsátott bizonyítékot az a fél is felhasználhatja, aki nem kérte azok kezelését. A bizonyítékok kezelése során felmerült kiadásokat az ügyet érdemben tárgyaló bíróság rögzíti.**

4 Van-e lehetőség az intézkedés elleni fellebbezésre?

Ami a biztosítási célú lefoglalást és lefoglalást illeti, a határozat kizárólag a meghozatalát vagy kézbesítését követő öt napon belül támadható meg a hierarchiában magasabb szinten levő bíróság előtt attól függően, hogy a tárgyalást a felek beidézése mellett vagy annak mellőzésével tartották-e.

Amennyiben a fellebbezési bíróság rendelkezik elsőfokú hatáskörrel, a jogorvoslat fellebbezés. E jogorvoslatok a vagyontárgyak felszabadítását vagy a biztosítási intézkedés fenntartását eredményezik. Bármely érdekelt fél kifogást terjeszthet elő az lefoglalással/foglalással szemben.

Ami a végrehajtható foglalatást illeti, a foglalás jóváhagyását illetően meghozott határozat csak a kézbesítést követő öt napon belül támadható meg. A végső jóváhagyást tartalmazó határozat a követelés átruházásának joghatását vonja maga után, és a foglalással érintett harmadik felekkel szemben végrehajtható végzésnek minősül a jóváhagyás tárgyát képező összegek erejéig. A foglalás jóváhagyását követően az azzal érintett harmadik fél a jóváhagyást tartalmazó határozatban kifejezetten rögzített összeg erejéig gondoskodik a bejegyzésről vagy kiegyenlítésről.

Ami az ideiglenes végrehajtást illeti, amennyiben a kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította, a határozat megtámadható. Az ideiglenes végrehajtás felfüggesztése a fellebbezés előterjesztésével vagy külön, a fellebbezési eljárás folyamán bármikor kérhető. A felfüggesztésre irányuló kérelem elbírálásáig a végrehajtásnak a bíróság elnöke végzéssel ideiglenesen helyt adhat az ügyakta beérkezését megelőzően is.

Ami a bizonyíték rendelkezésre bocsátását illeti, **a bizonyíték rendelkezésre bocsátására vonatkozó kérelemnek helyt adó megállapítás végrehajtható, és nem képezheti jogorvoslat tárgyát. A kérelmet elutasító megállapítás a felek beidézése esetén kizárólag a határozathozatalt követő, míg a felek beidézésének mellőzése esetén a kézbesítéstől számított öt napon belül támadható meg.**

A rendelkezésre bocsátandó bizonyítékokat kizárólag az e tekintetben meghatározott határidőn belül lehet kezelni. A rendelkezésre bocsátott bizonyíték kezelését jogorvoslat tárgyát nem képező határozat rögzíti.

Utolsó frissítés: 05/01/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.